

**«Արդշինհնվեստբանկ»
Փակ բաժնետիրական ընկերություն**

Անկախ աուդիտորի հաշվետվությունը

**Ֆինանսական հաշվետվություններ
2004թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

Բանկի ղեկավարության կազմը.....	3
Բանկի ղեկավարության պատասխանատվությունը.....	4
Անկախ աուդիտորի հաշվետվությունը.....	5
Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն.....	6
Հաշվապահական հաշվեկշիռ	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն.....	8
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն.....	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ.....	10

Բանկի ղեկավարության կազմը

Տվյալ ֆինանսական հաշվետվությունների ստորագրման պահին Բանկի ղեկավարության կազմը հետևյալն էր.

Բանկի խորհուրդ

Կարեն Սաֆարյան
Խաչատուր Զաքարյան
Արամ Անդրեասյան
Ռուդիկ Սկրտունյան

Բանկի խորհրդի նախագահ
Խորհրդի անդամ
Խորհրդի անդամ
Խորհրդի անդամ

Գործադիր մարմին

Արամ Անդրեասյան
Օլգա Գասպարյան
Սերգեյ Վիրաբյան
Գուրգեն Հարությունյան
Մանվել Սահակյան
Կարեն Զանինյան
Կարեն Բոզոյան

Վարչության նախագահ
Վարչության նախագահի տեղակալ
Վարչության նախագահի տեղակալ
Վարչության նախագահի տեղակալ
Գլխավոր հաշվապահ
Վարչության պետ
Վարչության պետ

Բանկի ղեկավարության պատասխանատվությունը

Բանկի ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար: Այդ նպատակով նրանցից պահանջվում է.

- ընտրել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն և հետևողականորեն կիրառել այն,
- կատարել հիմնավորված գնահատումներ,
- պատրաստել ֆինանսական հաշվետվությունները Բանկի գործունեության անընդհատության հիման վրա, եթե Բանկի ղեկավարությունը մտադիր չէ կամ պատճառ չունի դիտարկելու Բանկը լուծարելու կամ գործունեությունը դադարեցնելու հավանականությունը:

Բանկի ղեկավարությունը պատասխանատու է հաշվապահական հաշիվների գրանցումների ճշգրիտ վարման համար, որոնք արժանահավատորեն ներկայացնում են Բանկի ֆինանսական վիճակը: Նրանք պատասխանատու են միջոցներ ձեռնարկել Բանկի ակտիվների ապահովման, խարդախությունների և այլ անճշտությունների բացահայտման ու կանխման ուղղությամբ:

Երևան

08 փետրվարի 2005թ.

Արամ Անդրեասյան

Բանկի վարչության նախագահ

Մանվել Սահակյան

Բանկի գլխավոր հաշվապահ

Անկախ աուդիտորի հաշվետվությունը

«Արդշինհինվեստբանկ» ՓԲԸ-ի բաժնետերերին

Մեր կողմից իրականացվել է «Արդշինհինվեստբանկ» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ Բանկ) 2004թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվապահական հաշվեկշռի և նույն ամսաթվին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքների, դրամական միջոցների հոսքերի և սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունների աուդիտը: Նշված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, կցված 6-ից 34 էջերում, պատասխանատվությունը կրում է Բանկի ղեկավարությունը: Մեր պատասխանատվությունն է իրականացված աուդիտի հիման վրա արտահայտել կարծիք Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: 2003թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտն իրականացվել է այլ կազմակերպության կողմից և նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ արտահայտվել է առանց վերապահումների դրական կարծիք 01 հունիսի 2004թ. հաշվետվությամբ:

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի ՀՀ ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտները պահանջում են այնպես պլանավորել և իրականացնել աուդիտը, որպեսզի ձեռք բերվի բավարար երաշխիքներ, որ ֆինանսական հաշվետվությունները չեն պարունակում էական թերություններ: Աուդիտն ընդգրկում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված տվյալներն ու համապատասխան ծանոթագրությունները հիմնավորող փաստերի ընտրանքային կարգով ստուգում: Աուդիտն ընդգրկում է նաև Բանկի ղեկավարության կողմից կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և կատարված գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատականը: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից անցկացված աուդիտը բավարար հիմք է հանդիսանում մեր եզրահանգման համար:

Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Բանկի 2004թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ Հայաստանի Հանրապետության Հաշվապահական Հաշվառման Ստանդարտներին համապատասխան:

ԱՌԻԴԻՏՈՐ

/ Հ. Բակլաչյան/

ՏՆՕՐԵՆ

/Ա. Փինարբասի/

Երևան, 08 փետրվարի 2005թ.

Գրանք Թորմքոն Ամիո ՍՊԸ

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

**2004թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
հազ. ՀՀ դրամ**

	Ծանոթ.	2004թ. (ստուգված)	2003թ. (ստուգված)
Տոկոսային եկամուտներ	4	3,334,670	1,263,809
Տոկոսային ծախսեր	4	(884,382)	(310,458)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		2,450,288	953,351
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	5	1,260,236	524,635
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր		(14,385)	(29,473)
Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ		1,245,851	495,162
Արտարժույթային գործառնություններից և վերագնահատումից զուտ եկամուտ		636,933	193,351
Արժեթղթերում ներդրումներից զուտ եկամուտ		1,312	(12,482)
Այլ գործառնական եկամուտ	6	804,664	491,997
Գործառնական եկամուտ		5,139,048	2,121,379
Մասհանումներ հնարավոր կորուստների պահուստների	7	(154,070)	(268,142)
Այլ գործառնական ծախսեր	8	(2,703,142)	(994,243)
Շահույթ մինչև հարկումը		2,281,836	858,994
Շահութահարկի գծով ծախս	20	(493,852)	(204,117)
Տարվա շահույթ		1,787,984	654,877

10-ից 34 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ

*առ 2004թ. դեկտեմբերի 31-ը
հազ. ՀՀ դրամ*

	Ծանոթ.	2004թ. (ստուգված)	2003թ. (ստուգված)
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	9	7,416,126	4,345,305
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	10	5,746,198	1,881,442
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	11	18,545,410	11,231,281
Ներդրումներ արժեթղթերում			
- վաճառքի համար մատչելի	12.1	12,255	12,947
- մինչև մարման ժամկետը պահվող	12.2	2,576,495	1,698,430
Հիմնական միջոցներ	13	3,019,609	1,645,479
Ոչ նյութական ակտիվներ	14	99,433	81,508
Հետաձգված հարկային ակտիվ	20	15,872	6,012
Այլ ակտիվներ	15	226,065	567,808
Ընդամենը ակտիվներ		37,657,463	21,470,212
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	16	1,650,435	445,459
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	17	30,065,192	17,053,912
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		338,029	213,276
Այլ պարտավորություններ	18	214,696	156,438
Ընդամենը պարտավորություններ		32,268,352	17,869,085
Բաժնետիրական կապիտալ	19	2,946,250	2,946,250
Գլխավոր պահուստ		70,051	-
Չբաշխված շահույթ		2,372,810	654,877
		5,389,111	3,601,127
Ընդամենը կապիտալ և պարտավորություններ		37,657,463	21,470,212

10-ից 34 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:
Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են Բանկի վարչության կողմից 2005թ. փետրվարի 8-ին և ստորագրվել են Բանկի վարչության նախագահի և գլխավոր հաշվապահի կողմից:

Արամ Անդրեասյան

Մանվել Սահակյան

Բանկի վարչության նախագահ

Բանկի գլխավոր հաշվապահ

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

2004թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
հազ. ՀՀ դրամ

	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Մնաց. առ 31 դեկ. 2002թ.	-	-	-	-
Բաժնետոմսերի թողարկում	2,946,250	-	-	2,946,250
Տարվա շահույթ	-	-	654,877	654,877
Մնաց. առ 31 դեկ. 2003թ. (ստուգված)	2,946,250	-	654,877	3,601,127
Տարվա շահույթ	-	-	1,787,984	1,787,984
Հատկացումներ պահուստին	-	70,051	(70,051)	-
Մնաց. առ 31 դեկ. 2004թ. (ստուգված)	2,946,250	70,051	2,372,810	5,389,111

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

*2004թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
հազ. ՀՀ դրամ*

	2004թ. (ստուգված)	2003թ. (ստուգված)
<u>Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր</u>		
Ստացված տոկոսներ	2,984,463	1,151,686
Վճարված տոկոսներ	(769,839)	(176,011)
Նախկինում դուրս գրված ակտիվների վերականգնում	85,484	-
Զուտ հոսքեր արտարժույթային գործառնությունների գծով	736,001	254,952
Ստացված գուտ կոմիսիսոն գումարներ	1,245,851	495,162
Ակտիվների վերականգնում	630,951	-
Այլ եկամուտներ	310,384	450,530
Այլ ծախսեր	(484,827)	(74,766)
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	(1,039,765)	(749,498)
Վճարված շահութահարկ	(219,050)	-
<u>Զուտ դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները</u>	3,479,653	1,352,055
<u>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</u>		
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	(98,986)	(52,576)
Ռեպո համաձայնագրեր բանկերի հետ	(345,000)	(205,000)
Վարկեր և ավանդներ բանկերում	34,659	(34,659)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(7,445,790)	(6,958,960)
Այլ ակտիվներ	(523,377)	(37,890)
<u>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</u>		
Ռեպո համաձայնագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	999,441	-
Բանկերից և ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ	(162,980)	673,466
Հաճախորդների ավանդներ	12,947,685	6,549,757
Այլ պարտավորություններ	-	23,447
Գործառնական գործունեությունից գուտ դրամական հոսքեր	8,885,305	1,309,640
<u>Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր</u>		
Ներդրումային արժեթղթերի (առք)/վաճառք	(871,244)	(570,957)
Հիմն. միջոցների և ոչ նյութ. ակտիվների (առք)/վաճառք	(1,617,888)	130,142
Գործառնությունների ձեռք բերում	-	2,191,347
Ներդրումային գործունեությունից գուտ դրամական հոսքեր	(2,489,132)	1,750,532
<u>Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր</u>		
Վարկեր բանկերից և այլ ֆինանս. կազմակերպություններից	270,210	-
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	-	2,946,250
Ֆինանսական գործունեությունից գուտ դրամական հոսքեր	270,210	2,946,250
Արտարժույթի փոխանաման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(99,068)	(61,601)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ աճ/(նվազում)	6,567,315	5,944,821
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	5,944,821	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (Ծանոթ. 9)	12,512,136	5,944,821

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեությունը

«Արդշինհիվեստբանկ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 2003թ. մարտ ամսին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 2003թվականի փետրվարի 25-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 83 արտոնագրային համարով:

2003թ. ապրիլի 2-ից 2003թ. մայիսի 22-ն ընկած ժամանակահատվածում Բանկը ձեռք է բերել «Արդշինբանկ» ԲԲԸ-ի գործառնությունները:

2003թ. նոյեմբերի 6-ից 2003թ. դեկտեմբերի 11-ն ընկած ժամանակահատվածում Բանկը ձեռք է բերել «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ-ի գործառնությունները:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում, իսկ թվով 49 մասնաճյուղեր գտնվում են ՀՀ տարբեր մարզերում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան Գրիգոր Լուսավորիչի 13, 13/1:

Աշխատողների միջին թվաքանակը տարվա ընթացքում կազմել է 877 մարդ (2003թ.՝ 475):

2. Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Հետևաբար Հայաստանում ծավալված գործունեությունը կապված է որոշակի ռիսկերի հետ, որոնք բնորոշ չեն զարգացած երկրների շուկաներին:

Նման ռիսկերը և դրանցից բխող հետևանքները կարող են ազդեցություն թողնել Բանկի ապագա գործունեության վրա: Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները չեն արտացոլում որևէ ճշգրտումներ, որոնք կարող են առաջանալ նշված անորոշությունների հետագայում որոշակի դառնալու արդյունքում: Նման ճշգրտումները, եթե այդպիսիք կլինեն, կարտացոլվեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում այն ժամանակաշրջանում, երբ այդ ճշգրտումները ի հայտ կգան և դրանք հնարավոր կլինի գնահատել:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստում և ներկայացում

Հաշվապահական հաշվառման իր գրանցումները Բանկը վարում է Հայաստանի Հանրապետության դրամով (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ) և, կարգավորող մարմիններին ներկայացնելու նպատակով պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և Հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է տնօրեններից կատարել այնպիսի գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են գործում ներկայացված գումարների վրա՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների գծով առավել նշանակալի գնահատումները վերաբերում են հնարավոր կորուստների պահուստին, մաշվածությանը և ամորտիզացիային և այլ պահուստներին, որոնք բացահայտված են Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխան ծանոթագրություններում:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Գնահատումները հիմնված են այն տեղեկատվության վրա, որը առկա է ֆինանսական հաշվետվություններին ներկայացման օրվա դրությամբ: Հետևաբար, փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այս գնահատումներից:

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով: Չաշխատող վարկերի և փոխատվությունների գծով, երբ դրանց մայր գումարի և տոկոսների հավաքագրումը կասկածելի է դառնում, տոկոսային եկամուտը չի ճանաչվում: Ոչ տոկոսային ծախսերը ճանաչվում են գործարքների կատարման պահին:

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներն ու ծախսերը, ինչպես նաև այլ հիմնական եկամտային և ծախսային հոդվածները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են այն ժամանակ, երբ դրանց գծով գործառնությունները փաստացի կատարվում են:

Արտարժույթային գործառնություններ

Արտարժույթով կատարված գործարքները հաշվառվում են ՀՀ դրամով կիրառելով գործարքի օրվա ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված հաշվարկային փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են կիրառելով ՀՀ ԿԲ կողմից հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ սահմանված հաշվարկային փոխարժեքը, որը 2004թ-ի դեկտեմբերի 31-ին կազմել է 485.84 ՀՀ դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի դիմաց (2003թ. 566 ՀՀ դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի դիմաց): Արտարժույթային գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամական ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության արտարժույթային գործարքներից և փոխարկումից զուտ եկամուտ հոդվածում:

Հարկեր

Շահույթի կամ վնասի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջների համաձայն: Հետաձգված հարկերը, եթե առկա են այդպիսիք, առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկային բազայի միջև եղած ժամանակավոր տարբերություններից: Ակտիվի կամ պարտավորության հարկային բազան դա գումար է, որը հարկային նպատակներով վերագրվում է այդ ակտիվին կամ պարտավորությանը:

Ժամանակավոր տարբերությունների հետևանքով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գծով, եթե առկա են այդպիսիք, մասհանումները կատարվում են ամբողջությամբ: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այն չափով, որքանով որ հավանական է տվյալ ակտիվների իրացումը: Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, երբ Բանկը՝

- ունի ճանաչված ընթացիկ հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարների հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք;
- մտադիր է՝ կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ;
- հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից յուրաքանչյուր ապագա ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում ակնկալվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների զգալի գումարների մարում կամ փոխհատուցում:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այլ հարկերը ներառված են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Այլ գործառնական ծախսեր» ծանոթագրությունում:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվության առումով դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտացված գումարների) և այլ բանկերում ընթացիկ հաշիվներից (բացառությամբ այն գումարների, որոնց օգտագործման հնարավորությունը սահմանափակ է):

Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած դրանց գծով հնարավոր կորուստների պահուստները:

Գանձապետական պարտատոմսեր և ֆիքսված եկամտաբերությամբ այլ արժեթղթեր

Բանկի կողմից գանձապետական պարտատոմսերը և ֆիքսված եկամտաբերությամբ այլ արժեթղթերը դասակարգվում են երեք կատեգորիաների. առևտրական նպատակներով պահվող, մինչև մարման ժամկետը պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա: Ֆինանսական գործիքների ճանաչում

- Առևտրական նպատակով պահվող արժեթղթեր

Արժեթղթերը դասակարգվում են առևտրական նպատակներով պահվող, եթե նրանք ձեռք են բերվել գների կամ դիվերսիֆիկացիայի հավելագների կարճաժամկետ տատանումներից շահույթ ստանալու նպատակով կամ կազմում են այնպիսի պորտֆելի մի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Առևտրական նպատակներով պահվող արժեթղթերը սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով և հետագայում վերաչափվում են իրական արժեքով՝ ելնելով գործող շուկայական գներից: Համապատասխան իրացված և չիրացված բոլոր օգուտներն ու վնասները գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության առևտրական նպատակներով պահվող արժեթղթերից ստացված եկամուտներ հոդվածում:

- Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսային մեթոդը՝ հանած դրանց գծով հնարավոր կորուստների պահուստները:

- Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր

Ֆիքսված եկամտաբերությամբ արժեթղթերում այն ներդրումները, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով և որոնք կարող են վաճառվել՝ ելնելով իրացվելիության պահանջներից կամ տոկոսադրույքի, փոխարժեքների և կապիտալ գործիքների արժեքների փոփոխություններից, դասակարգվում են որպես վաճառքի համար մատչելի:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով և հետագայում վերաչափվում են իրական արժեքով՝ ելնելով գործող շուկայական գներից: Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի իրական

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

արժեքի փոփոխություններին առաջացած իրացված և չիրացված շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին որպես իրական արժեքի վերագնահատման պահուստ: Երբ արժեթղթերը վաճառվում են, դրանց իրական արժեքի գծով ճշգրտումները ճանաչվում են որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված արժեթղթերից շահույթ կամ վնաս ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում: Երբ առկա է օբյեկտիվ վկայություն, որ ներդրման գումարը արժեզրկված է, ապա կուտակված գուտ վնասը, որը ճանաչվել էր ուղղակիորեն սեփական կապիտալում, հանվում է սեփական կապիտալից և ճանաչվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, և ակտիվը հաշվեկշռում հաշվառվում է փոխհատուցվող գումարով, որն իրենից ներկայացնում է համանման ֆինանսական գործիքների համար օգտագործվող ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի կիրառմամբ զեղչված ապագա դրամական միջոցների հոսք:

Երբ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվների գծով առկա է կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ վկայություն, այդ ակտիվները վերադասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող: Սեփական կապիտալի իրական արժեքի վերագնահատման պահուստին մնան ակտիվների գծով նախկինում ուղղակիորեն վերագրված շահույթի ու վնասի գումարները մնում են սեփական կապիտալում մինչև համապատասխան ֆինանսական ակտիվի օտարումը, երբ վերջինի հետևանքով առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Բաժնետոմսեր և ֆիքսված եկամտաբերություն չունեցող արժեթղթեր

Առևտրական նպատակներով պահվող գնանշվող բաժնետոմսերի շուկայական գների փոփոխություններին առաջացած չիրացված շահույթն ու վնասը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես առևտրական նպատակներով պահվող արժեթղթերի գործարքներից և վերագնահատումից առաջացած շահույթ/(վնաս):

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերում ներդրումները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով և հետագայում վերաչափվում են իրական արժեքով՝ ելնելով գործող շուկայական գներից: Երբ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն որոշվել, բաժնետոմսերում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած դրանց գծով հնարավոր կորուստների պահուստները:

Հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրերը Բանկի կողմից օգտագործվում են իր առևտրային գործունեության և դրամական միջոցների ընթացիկ կառավարման շրջանակներում: Նշված գործարքները դիտվում են որպես արժեթղթերի ապահովվածությամբ միջոցների ներգրավում:

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հողվածներում:

Հետգնման պայմանագրով ձեռքբերված արժեթղթեր դիմաց տրամադրված գումարները գրանցվում են պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ հողվածներում:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին: Այս դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են համապատասխան հետզնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում:

Վարձակալություն

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվություններ

Վարկերը և այլ փոխառվությունները հաշվեկշռում հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած դրանց գծով հնարավոր կորուստների պահուստները:

Հնարավոր կորուստների պահուստ

Ընդհանուր և հատուկ պահուստները ձևավորվում են թղթակցային հաշիվների, ներդրված ավանդների, դեբիտորական պարտքերի, տրամադրված վարկերի և այլ փոխառվությունների, ինչպես նաև Բանկի համար վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով կատարվող մասհանումների հաշվին:

Ընդհանուր պահուստը ձևավորվում է ստանդարտ ակտիվների գծով կատարվող մասհանումների հաշվին՝ ելնելով ակտիվների գծով ապագա, բայց դեռևս չբացահայտված կորուստների առաջացման հավանականությունից, ինչը գոյություն ունի ցանկացած բանկի վարկային պորտֆելում:

Հատուկ պահուստը ձևավորվում է վատորակ ակտիվների գծով կատարվող մասհանումների հաշվին՝ ելնելով ակտիվների գծով բացահայտված կորուստների առաջացման հավանականությունից:

Պահուստներ են ձևավորվում նաև սկզբնական արժեքով արտահայտված ներդրումների գծով՝ ելնելով դրանց տևական արժեզրկման հետևանքով հնարավոր կորուստների հավանականությունից:

Վարկերը որակվում են որպես չաշխատող, երբ դրանց գծով մայր գումարի և տոկոսների հավաքագրումը կասկածելի է դառնում: Չաշխատող վարկերի և փոխառվությունների գծով պայմանագրային տոկոսային եկամուտը չի ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում: Չաշխատող վարկերը կարող են վերադասակարգվել որպես աշխատող, երբ ձեռք է բերվում հիմնավորված համոզվածություն ողջամիտ ժամանակահատվածի ընթացքում պայմանագրով նախատեսված չմարված մայր գումարի և տոկոսների հավաքագրման վերաբերյալ:

Անհուսալի պարտքերի գծով դուրսգրումներն իրականացվում են հատուկ պահուստի հաշվին: Նախկինում դուրս գրված գումարների փոխհատուցման դեպքում վերականգնվում են համապատասխան պահուստները, որոնց ընդհանուր մեծությունը պարտադիր ճշգրտվում է հաշվետու ամսվա վերջին բանկային օրվա դրությամբ, և պահուստներում առկա ավելցուկային մնացորդներն ուղղվում են եկամուտների հաշվին:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված ամորտիզացիայի տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից և արտոնագրերից, որոնք հաշվառվում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձեռքբերման արժեքով և ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ դրանց օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, ինչը չի գերազանցում 10 տարին:

Այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում կամ երկարացնում են համակարգչային ծրագրերի արդյունավետությունն ու շահագործումը՝ դրանց սկզբնապես գնահատված նորմատիվային ցուցանիշներից, ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ավելացվում են ծրագրի սկզբնական արժեքին: Այս ծախսումները ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Գուդվիլ

Ձեռք բերումների հետևանքով առաջացող գուդվիլն իրենից ներկայացնում է ձեռք բերման արժեքի այն մասը, որը գերազանցում է ձեռք բերված գուտ որոշելի ակտիվների իրական արժեքը: Գուդվիլի ամորտիզացիան ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը, ոչ նյութական ակտիվի ծառայության ժամկետի ընթացքում, որն ընդունված է 10 տարի:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքն ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	20	5
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	1	100
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալական պայմանագրի գործողության մնացորդային ժամկետի ընթացքում: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի կազմակերպություն: Այս

«Արդյունքներ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ 2004թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած արդյունքը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներառվում է գործառնական եկամուտներում:

Հատկացումներ սոցիալական ապահովության հիմնադրամին

Բանկում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը պետական սոցիալական ապահովության հիմնադրամին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված հիմնադրամին հատկացումների հետ կապված ծախսերն արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են:

Պահուստներ, պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում: Սակայն պայմանական պարտավորությունները չեն բացահայտվում, երբ դրանց մարման նպատակով տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հնարավորությունը շատ փոքր է:

Պայմանական ակտիվները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը հավանական է դառնում:

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով հնարավոր կորուստների պահուստի ստեղծման ընթացակարգը համապատասխանում է հաճախորդներին տրամադրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստի ձևավորման ընթացակարգին, որը նկարագրված է «Հնարավոր կորուստների պահուստ» բաժնում:

Համադրելի տեղեկատվություն

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ տարվա հետ համադրելիության ապահովման նպատակով:

4. Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներ

	2004թ.	2003թ.
Ընթացիկ հաշիվներ, վարկեր և ավանդներ բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում	71,856	21,750
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	3,052,115	1,127,185
Ներդրումներ	194,872	103,567
Հետգնման պայմանագրեր	15,446	11,276
Այլ տոկոսային եկամուտ	381	31
	3,334,670	1,263,809

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Տոկոսային ծախսեր

Ընթացիկ հաշիվներ, վարկեր և ավանդներ բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	14,899	12,436
Հաճախորդների ժամկետային ավանդներ և ընթացիկ հաշիվներ	864,331	295,751
Հետզնման պայմանագրեր	5,152	2,271
	884,382	310,458

5. Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ

	2004թ.	2003թ.
Վճարներ փոխանցումներից	247,338	107,092
Կոմիսիոն վճարներ կանխիկացման գծով	793,312	300,338
Պետական և տեղական բյուջեի հետ հաշիվների սպասարկման գծով վճարներ	27,371	3,206
Վճարային քարտերով գործարքներ	9,710	1,727
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	182,505	112,272
	1,260,236	524,635

6. Այլ գործառնական եկամուտ

	2004թ.	2003թ.
Ակտիվների վերականգնում	630,951	300,995
Ստացված տույժեր	21,373	112,004
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից օգուտ	69,003	41,463
Այլ եկամուտ	83,337	37,535
	804,664	491,997

7. Հնարավոր կորուստների պահուստներ

	Ծանոթ.	2004թ.	2003թ.
<u>Բանկերում տեղաբաշխված ավանդների և քրթակցային հաշիվների գծով</u>			
Սկզբնական մնացորդ		12,125	-
Մասհանում պահուստին		40,706	12,125
Վերջնական մնացորդ	9;10	52,831	12,125
<u>Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխատվությունների գծով</u>			
Սկզբնական մնացորդ		151,878	-
Ձեռք բերման արդյունքում առաջացած մնացորդ		-	32,201
Մասհանում պահուստին		124,497	129,168
Նախկինում դուրս գրված գումարների վերադարձ		74,872	-
Պահուստի օգտագործում		(116,843)	(9,491)
Վերագնահատման զուտ արդյունք		(197)	-
Վերջնական մնացորդ	11	234,207	151,878

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Այլ ակտիվների գծով

Սկզբնական մնացորդ		6,459	-
Մասհանում/(փոխհատուցում) պահուստին		(12,830)	105,792
Նախկինում դուրս գրված գումարների վերադարձ		10,636	-
Պահուստի օգտագործում		(1,798)	(99,333)
Վերագնահատման զուտ արդյունք		(20)	-
Վերջնական մնացորդ	15	2,447	6,459

Հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով

Սկզբնական մնացորդ		21,057	-
Մասհանում պահուստին		1,697	21,057
Վերագնահատման զուտ արդյունք		19	-
Վերջնական մնացորդ	21.2	22,773	21,057

Ընդամենը մասհանումներ		154,070	268,142
------------------------------	--	----------------	----------------

8. Այլ գործառնական ծախսեր

	2004թ.	2003թ.
Անձնակազմի գծով ծախսեր	1,065,792	367,233
Հատկացումներ սոցիալական ասպահովագրության հիմնադրամին	134,857	50,847
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	264,405	73,332
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	100,507	43,795
Գործուղման ծախսեր	21,575	19,330
Գովազդի և ներկայացուցչական ծախսեր	115,052	52,766
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	33,732	14,039
Գրասենյակային ծախսեր	15,942	4,894
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	194,142	57,846
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	188,622	13,584
Անվտանգության գծով ծախսեր	85,547	29,887
Հարկեր, բացառությամբ շահութահարկի	163,670	77,375
Վճարված տուգանքներ	5,751	-
Այլ ծախսեր	313,548	189,315
	2,703,142	994,243

9. Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

	2004թ.	2003թ.
Կանխիկ դրամական միջոցներ	3,085,890	2,250,820
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	34,514	-
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	3,143,168	2,040,823
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,000,000	-
Ներառվում է դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում	7,263,572	4,291,643
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(345)	-
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	151,562	52,576
Հաշվեգրված տոկոսներ	1,337	1,086
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	7,416,126	4,345,305

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Կանխիկ դրամական միջոցներ և թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	7,263,572	4,291,643
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (ծանոթ. 10)	5,248,564	1,653,178
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12,512,136	5,944,821

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն Բանկի ներգրավված միջոցների նվազագույնը 6%-ի չափով հաշվարկված պարտադիր պահուստավորման ենթակա դրամական միջոցներ: Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է Կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների նկատմամբ Բանկը ստանում է տարեկան 3%:

Դեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

10. Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

	2004թ.	2003թ.
Ընթացիկ հաշիվներ		
ՀՀ բանկերում	104,688	66,614
*ՏՀՁԿ-ի երկրների բանկերում	4,920,672	1,499,891
Ոչ ՏՀՁԿ-ի երկրների (բացառությամբ ՀՀ) բանկերում	223,204	86,673
	5,248,564	1,653,178
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ		
ՀՀ բանկերում.		
- հետգնման պայմանագրեր	550,000	205,000
ՏՀՁԿ-ի երկրների բանկերում	-	34,659
Հաշվեգրած տոկոսներ	120	730
	550,120	240,389
Բանկերում տեղաբաշխված ավանդների և թղթակցային հաշիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(52,486)	(12,125)
	5,746,198	1,881,442

* ՏՀՁԿ (OECD)՝ Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն

11. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

	2004թ.	2003թ.
Վարկեր	18,379,859	10,838,679
Օվերդրաֆտ	241,001	453,407
Հաշվեգրած տոկոսներ	158,757	91,073
	18,779,617	11,383,159
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(234,207)	(151,878)
	18,545,410	11,231,281

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխառությունները ներառում են նաև Համաշխարհային Բանկի Գյուղատնտեսական Բարեփոխումների Աջակցության Ծրագրի, Ձեռնարկությունների զարգացման ծրագրի, Սիգրացիայի Սիջազգային Կազմակերպություն կողմից իրականացված ֆինանսավորման շրջանակներում տրամադրված վարկերը:

Տարեվերջի դրությամբ հաճախորդներին տրամադրված աշխատող և չաշխատող վարկերի և փոխառությունների կառուցվածքը հետևյալն էր.

	2004թ.	2003թ.
Աշխատող վարկեր և փոխառություններ	18,319,855	11,027,634
Չաշխատող վարկեր և փոխառություններ	301,005	264,452
Հաշվեգրած տոկոսներ	158,757	91,073
	<u>18,779,617</u>	<u>11,383,159</u>
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(234,207)	(151,878)
	<u>18,545,410</u>	<u>11,231,281</u>

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

	2004թ.	2003թ.
Պետական ձեռնարկություններ	375,081	520,487
Մասնավոր ձեռնարկություններ	9,431,061	7,803,242
Ֆիզիկական անձիք	8,270,195	2,920,181
Անհատ ձեռնարկատերեր	544,523	48,176
Հաշվեգրված տոկոսներ	158,757	91,073
	<u>18,779,617</u>	<u>11,383,159</u>
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(234,207)	(151,878)
	<u>18,545,410</u>	<u>11,231,281</u>

13 խոշոր վարկառուներին տրամադրված վարկերի ընդհանուր գումարը կազմում է վարկային պորտֆելի 40%-ը:

Համախառն վարկային պորտֆելի (առանց հաշվի առնելու հնարավոր կորուստների պահուստի գումարը) վերլուծությունն ըստ վարկավորման ոլորտների ունի հետևյալ տեսքը.

	2004թ.	%	2003թ.	%
Արդյունաբերություն	4,279,046	23	4,053,211	36
Գյուղատնտեսություն	281,278	2	162,478	1
Շինարարություն	332,975	2	871,840	8
Տրանսպորտ և կապ	443,431	2	134,138	1
Առևտուր	3,603,255	19	3,223,029	29
Սպառողական	7,660,947	41	2,167,044	19
Ֆինանսական ոլորտ	1,012,349	6	227,960	2
Այլ	1,007,579	5	452,386	4
Հաշվեգրված տոկոսներ	158,757		91,073	
	<u>18,779,617</u>	100	<u>11,383,159</u>	100

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Հաճախորդների գծով վարկային պորտֆելի աշխարհագրական վերլուծությունը հաճախորդների ռեզիդենտության առումով ունի հետևյալ տեսքը.

	2004թ.	2003թ.
ՀՀ ռեզիդենտներ	18,615,065	11,142,046
Ոչ ՏՀԶԿ-ի երկրների ռեզիդենտներ	5,795	150,040
Հաշվեգրված տոկոսներ	158,757	91,073
	18,779,617	11,383,159
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(234,207)	(151,878)
	18,545,410	11,231,281

12. Ներդրումներ արժեթղթերում

Արժեթղթերում ներդրումները դասակարվում են որպես վաճառքի համար մատչելի և մինչև մարման ժամկետը պահվող:

12.1 Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր

	2004թ.	2003թ.
Կապիտալի գործիքներ		
- ՀՀ	12,172	12,947
- ՏՀԶԿ-ի երկրներ	83	-
	12,255	12,947

Ներդրումներ կապիտալ գործիքներում չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա: Այդ գործիքների իրական արժեքը ճշգրտորեն որոշելու համար բացակայում են որոշակի ընդունելի սկզբունքներն ու մեթոդները, և հետևաբար այդ արժեթղթերը հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները:

Բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումները հետևյալներն են.

Անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրումը (հազ.դրամ)	Բաժնեմասը %
«Արմենիան Բարտ» ՓԲԸ	Պլաստիկ քարտերի թողարկում և սպասարկում	ՀՀ	6,743	2.3
«Հայինկասացիա» ՓԲԸ	Ինկասացիոն գործառնություններ	ՀՀ	5,429	3.9
S.W.I.F.T	Հեռահաղորդակցության կապի ծառայություն	Բելգիա	83	-
			12,255	

12.2 Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

	2004թ.	2003թ.
ՀՀ պետական պարտատուներ		
Անվանական արժեք	2,561,235	1,737,524
Հավելավճար	9,670	-
Չեղչատոկոս	(18,730)	(58,328)
Հաշվեգրված տոկոսներ	24,320	19,234
	2,576,495	1,698,430

«Արդշինհնվեստբանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ 2004թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

31.12.04թ. դրությամբ 962,871 հազ. դրամ գումարով արժեթղթեր գրավադրված էին ՀՀ կենտրոնական Բանկից ստացված կարճաժամկետ վարկի դիմաց:

Ներդրումների շարժը ունի հետևյալ տեսքը.

	Վաճառքի համար մատչելի	Մինչև մարման ժամկետը պահվող	Ընդամենը
Առ 1 հունվարի 2004թ.	12,947	1,698,430	1,711,377
Ավելացում	83	3,775,810	3,775,893
Օտարում (վաճառք կամ մարում)	(1,735)	(2,897,745)	(2,899,480)
Արժեզրկումից կորուստի ճշգրտում	960		960
Առ 31 դեկտեմբերի 2004թ.	12,255	2,576,495	2,588,750

13. Հիմնական միջոցներ

	Շենքեր	Համակ. և կապի միջոցներ	Փոխադր ամիջոց- ներ	Այլ հիմն. միջոց	Անավարտ շինար- թյուն	Վարձակ. հիմն.միջ գծով կապ.ներդ.	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
առ 31 դեկտեմ. 2003թ.	1,236,790	203,682	51,361	162,076	6,170	56,860	1,716,939
Ավելացում	1,791,887	107,320	34,481	57,785	71,788	15,427	2,078,688
Օտարում	(445,900)	(5,819)	(957)	(113)	-	-	(452,789)
Վերադասակարգում	35,426	-	-	9,076	(44,448)	(54)	-
առ 31 դեկտեմ. 2004թ.	2,618,203	305,183	84,885	228,824	33,510	72,233	3,342,838
Կուտակված մաշվածություն							
առ 31 դեկտեմ. 2003թ.	22,632	20,729	4,545	20,189	-	3,365	71,460
Ավելացում	39,458	155,108	13,212	40,455	-	6,981	255,214
Օտարում	(750)	(1,644)	(957)	(68)	-	(26)	(3,445)
առ 31 դեկտեմ. 2004թ.	61,340	174,193	16,800	60,576	-	10,320	323,229
Զուտ հաշվեկշռային արժեք							
առ 31 դեկտեմ. 2004թ.	2,556,863	130,990	68,085	168,248	33,510	61,913	3,019,609
առ 31 դեկտեմ. 2003թ.	1,214,158	182,953	46,816	141,887	6,170	53,495	1,645,479

Բանկի ղեկավարությունն ուսումնասիրել է սեփական շենքերի շուկայական արժեքները 2004 դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և եզրակացրել է, որ վերջիններս էականորեն չեն տարբերվում հաշվեկշռային արժեքներից:

Ժամանակավորապես շահագործումից դուրս գտնվող հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը 2004 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում էր 1,871,983 հազար դրամ, որոնց գուտ իրացման արժեքը գերազանցում է նրանց հաշվեկշռային արժեքը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

14. Ոչ նյութական ակտիվներ

	Արտոնագրեր	Համակարգ- չային ծրագրեր	Գուդվիլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
առ 31 դեկտեմբերի 2003թ. Ավելացում	- 27,008	6,341 108	76,251 -	82,592 27,116
առ 31 դեկտեմբերի 2004թ.	27,008	6,449	76,251	109,708
Կուտակված ամորտիզացիա				
առ 31 դեկտեմբերի 2003թ. Ավելացում	- 943	361 623	723 7,625	1,084 9,191
առ 31 դեկտեմբերի 2004թ.	943	984	8,348	10,275
Զուտ հաշվեկշռային արժեք				
առ 31 դեկտեմբերի 2004թ.	26,065	5,465	67,903	99,433
առ 31 դեկտեմբերի 2003թ.	-	5,980	75,528	81,508

15. Այլ ակտիվներ

	2004թ.	2003թ.
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	68,767	82,316
Ստացվելիք գումարներ	58,604	461,742
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	-	58
Այլ ակտիվներ	61,767	4,520
	189,138	548,636
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(2,447)	(6,459)
Պահեստ	35,535	21,792
Այլ ակտիվներ	3,839	3,839
	226,065	567,808

16. Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

	2004թ.	2003թ.
Ընթացիկ հաշիվներ		
ՀՀ բանկեր	41,770	247,716
Ոչ ՏՀԶԿ-ի երկրների (բացառությամբ ՀՀ) բանկեր	121,824	197,718
Հաշվեգրված տոկոսներ	-	25
	163,594	445,459
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ		
ՀՀ ԿԲ.		
- հետգնման պայմանագրեր	999,441	-
ՀՀ այլ բանկեր.		
- վարկեր և ավանդներ	485,840	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	1,560	-
	1,486,841	-
	1,650,435	445,459

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

17. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

	2004թ.	2003թ.
<u>Պարտավորություններ կառավարության նկատմամբ</u>		
- Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	38,814	-
- Ժամկետային ավանդներ	1,306,910	1,522,540
	<u>1,345,724</u>	<u>1,522,540</u>
<u>Իրավաբանական անձիք</u>		
- Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	12,798,308	5,473,019
- Ժամկետային ավանդներ	7,929,869	2,515,769
	<u>20,728,177</u>	<u>7,988,788</u>
<u>Ֆիզիկական անձիք</u>		
- Ընթացիկ/ցպահանջ հաշիվներ	1,080,281	1,562,120
- Ժամկետային ավանդներ	6,730,779	5,846,042
	<u>7,811,060</u>	<u>7,408,162</u>
 Հաշվեգրված տոկոսներ	 180,231	 134,422
	<u>30,065,192</u>	<u>17,053,912</u>

2004թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտավորություններ կառավարության նկատմամբ հաշվում ներառված է Համաշխարհային բանկի «Ձեռնարկությունների զարգացման ծրագրի» շրջանակներում ներգրավված 1,306,910 հազ. դրամ գումարը է (2003թ.՝ 1,522,540 հազ.դրամ): Նշված միջոցների գծով հաշվեգրված տոկոսների գումարը կազմում է 29,700 հազ. դրամ (2003թ.՝ 29,310 հազ. դրամ):

18. Այլ պարտավորություններ

	2004թ.	2003թ.
Վճարվելիք գումարներ	77,585	55,347
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	53,339	29,230
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 21.2)	22,773	21,057
Այլ պարտավորություններ	60,999	50,804
	<u>214,696</u>	<u>156,438</u>

19. Բաժնետիրական կապիտալ

2004թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 2,946,250 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրությանը բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 50,000 հատ բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 100 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ անվանական արժեքով:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

2004թ. և 2003թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	%
«Ռ-ասկո Արմենիա» ՓԲԸ	2,357,000	80
«Բիզնես ներդրումների կենտրոն» ԲԲԸ	589,250	20
	2,946,250	100

2004թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

20. Շահութահարկի գծով ծախս

	2004թ.	2003թ.
Ընթացիկ հարկ	503,712	213,276
Հետաձգված հարկ	(9,860)	(9,159)
	493,852	204,117

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2003թ.՝ 20%):

ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՀՀՀՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների ընթացիկ արժեքների միջև հանգեցնում է հարկման և ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով ժամանակավոր տարբերությունների առաջացմանը: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթ միջև փոխկապակցվածությունը.

	2004թ.	2003թ.
Շահույթը մինչև հարկումը	2,281,836	858,994
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	456,367	171,799
<i><u>Հարկման նպատակով եկամուտների և ծախսերի ճշգրտումներ ոչ ժամանակավոր տարբերությունների գծով</u></i>		
Չհարկվող եկամուտներ	(316)	7,492
Բացասական փոխարժեքային տարբերություն	19,814	12,320
Չնվազեցվող ծախսեր	29,750	10,489
Գնահատված հարկային ակտիվի ճշգրտում	(11,763)	2,017
Շահութահարկի գծով ծախս	493,852	204,117

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

	Մնացորդը առ 31.12.2003թ.	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	Մնացորդը առ 31.12.2004թ.
<u>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</u>				
Ծախսերի ճշգրտում	6,012	9,860	-	15,872
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	6,012	9,860	-	15,872
<u>Հետաձգված հարկային պարտավորություն</u>	-	-	-	-
Չուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	6,012	9,860	-	15,872

21. Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ

21.1 Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկը իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

31.12.04թ. դրությամբ Բանկի հանդեպ ներկայացված դատական հայցերի չկային:

Հետևաբար Բանկի կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումներ չեն կատարվել:

21.2 Չօգտագործված վարկային գծեր, տրամադրված երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ

	2004թ.	2003թ.
Չօգտագործված վարկային գծեր	1,290,555	458,605
Տրամադրված երաշխիքներ	1,057,926	45,034
	2,348,481	503,639
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(22,773)	(21,057)
	2,325,708	482,582

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

21.3 Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով վարձակալում է շենք և տարածքներ:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

	(հազ. դրամ)	
	ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամով վճարման ենթակա գումարներ	ՀՀ դրամով վճարման ենթակա գումարներ
Մինչև 1 տարի	59,636	13,037
1-5 տարի	178,054	29,630
5 տարուց ավելի	24,171	1,221
	261,861	43,888

22. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված և նրանց կողմից վերահսկվող այլ անձիք և կազմակերպությունները:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլ գործարքներ: Նշված գործարքները իրականացվել են շուկայում գործող պայմաններից և սովորապարտությանից ելնելով:

2004թ. և 2003թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հետ կապված կողմերի գործարքների գծով առկա են հետևյալ մնացորդները.

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	2004թ.	2003թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	202,707	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	1,342,777	848,639
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(1,082,057)	(645,932)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	463,427	202,707
Տոկոսային եկամուտ	36,750	32,669

Կապակցված կողմերին տրամադրված վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստի գումարը 2004թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 4,634 հազ. դրամ (2003թ.՝ 2,027 հազ. դրամ):

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2004թ.	2003թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	135,947	-
Տարվա ընթացքում ստացված գումար	16,288,473	7,386,517
Տարվա ընթացքում վճարված գումար	(15,994,814)	(7,250,570)
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի	429,606	135,947
Տոկոսային ծախս	10,865	2,703

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ակտիվների ձեռք բերում, վաճառք	2004թ.	2003թ.
Շենքի ձեռք բերում	1,774,360	-
Շենքերի վաճառք	475,778	-

Այլ ծախսեր

Խորհրդատվություն և այլ ծառայություններ	215,690	106,862
Վարձակալության գծով վճարներ	6,243	-

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված տվյալները ներառում են կապակցված կողմերի հետ տեղի ունեցած հետևյալ գործարքները.

Վարկերը տրամադրվել են Բանկի բաժնետերերին, վերջիններիս կողմից վերահսկվող ձեռնարկություններին, ինչպես նաև Բանկի աշխատանքային ստորաբաժանումների ղեկավարներին:

Պարտավորությունները Բանկի բաժնետերերի, վերջիններիս կողմից վերահսկվող ձեռնարկություններից, ինչպես նաև Բանկի աշխատանքային ստորաբաժանումների ղեկավարներից ներգրավված ցպահանջ և ժամկետային ավանդների գումարներն են:

2004 թվականին Բանկի բաժնետերի հետ կապակցված կողմ հանդիսացող իրավաբանական անձից ձեռք է բերվել անշարժ գույք, որտեղ Բանկի գլխավոր գրասենյակը 2005թվականի հունվար ամսից իրականացնում է իր գործունեությունը:

2004 թվականին Բանկի բաժնետերերի հետ կապակցված կողմերին վաճառվել է Բանկի համար հետագա օգտագործման համար ոչ պիտանի անշարժ գույք:

Բանկի բաժնետիրոջ հետ կապակցված կողմի հետ կնքվել է ծառայությունների մատուցման պայմանագիր՝ շինարարական աշխատանքների կազմակերպման խորհրդատվության տրամադրման, գրավադրվող գույքի գնահատման և գրավադրման հետ կապված խորհրդատվության և դրա հետևանքով առաջացած այլ ծառայությունների իրականացման վերաբերյալ:

Բանկի բաժնետերերի հետ կապակցված կողմերից վարձակալվել է շենք և տարածքներ Բանկի մասնաճյուղերի գործունեությունն իրականացնելու համար:

2004թ. Բանկի ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված վճարների ընդհանուր գումարը կազմում է 450,399 հազ դրամ (2003թ.՝ 185,750 հազ.դրամ):

23. Ռիսկի կառավարում

Ռիսկի կառավարումը կարևորագույն տարր է համարվում բանկային գործառնությունների իրականացման առումով: Բանկային գործունեությանը բնորոշ հիմնական ռիսկերը կապված են վարկային գործառնությունների, իրացվելիության և շուկայում տոկոսադրույքների ու փոխարժեքների տատանումների հետ: Ռիսկի կառավարման Բանկի կողմից կիրառվող քաղաքականությունը ներկայացված է ստորև:

Վարկային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի, որը կապված է գործարքի պայմանագրի կողմի պարտավորության գումարներն ամբողջությամբ չմարելու անկարողության ռիսկի հետ: Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ոլորտների կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր որոշելով (Տես ծանոթագրություն 11): Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախականությամբ:

Վարկային ռիսկը կարգավորվում է ընթացիկ և պոտենցիալ փոխառուների կողմից տոկոսների և մայր գումարի գծով պարտավորության կատարման կարողության հաճախակի վերլուծության, ինչպես նաև հնարավորության դեպքում վարկային

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

սահմանաչափերի փոփոխման միջոցով: Նշված կառավարումն իրականացվում է նաև գրավի առարկայի, իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձանցից երաշխիքներ պահանջելու միջոցով:

Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորությունները վկայում են այն մասին, որ միջոցները կտրամադրվեն հաճախորդներին նրանց կողմից առաջին իսկ պահանջի դեպքում: Չօգտագործված վարկային գծերի առումով գոյություն ունի նշված պարտավորությունների ընդհանուր գումարին համարժեք վարկային ռիսկ:

Տրամադրված երաշխիքները, որոնք հաստատում են այն փաստը, որ Բանկը կմարի հաճախորդի պարտավորությունները վերջինի կողմից երրորդ անձանց հանդեպ նշված պարտավորություններ չկատարելու դեպքում, պարունակում են վարկերին բնորոշ նույնանման ռիսկ:

Փաստաթղթային և առևտրային ակրեդիտիվները շատ հաճախ ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն ապահովված են լինում հաճախորդների կողմից ներգրավված միջոցներով և հետևաբար չեն պարունակում վարկային ռիսկ:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների աշխարհագրական կենտրոնացումն ունի հետևյալ տեսքը.

	2004թ.			
	ՀՀ	ՏՀԶԿ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	7,416,126	-	-	7,416,126
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	653,761	4,871,443	220,994	5,746,198
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	18,539,628	-	5,782	18,545,410
Ներդրումներ արժեթղթերում	2,588,667	83	-	2,588,750
	29,198,182	4,871,526	226,776	34,296,484
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	1,528,611	-	121,824	1,650,435
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	30,065,192	-	-	30,065,192
	31,593,803	-	121,824	31,715,627
Չուտ դիրք	(2,395,621)	4,871,526	104,952	2,580,857

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

	2003թ.			Ընդամենը
	ՀՀ	ՏՀԶԿ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	4,345,305	-	-	4,345,305
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	271,769	1,523,858	85,815	1,881,442
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	11,081,762	-	149,519	11,231,281
Ներդրումներ արժեթղթերում	1,711,377	-	-	1,711,377
	17,410,213	1,523,858	235,334	19,169,405
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	247,741	-	197,718	445,459
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	5,248,709	10,519,365	1,285,838	17,053,912
	5,496,450	10,519,365	1,483,556	17,499,371
Զուտ դիրք	11,913,763	(8,995,507)	(1,248,222)	1,670,034

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը հիմնականում առաջանում է տոկոսադրույքի և արտարժույթի փոխարժեքի տատանումներից: Տոկոսադրույքի ռիսկը կարգավորվում է օրական կտրվածքով և պարբերաբար վերահսկվում է: Ռիսկի կառավարման միջոցները ներառում են իրացվելության ճեղքվածքի, ժամկետայնության և զգայնության վերլուծությունները: Հիմնվելով այդ վերլուծությունների, ինչպես նաև Բանկի կողմից ներգրավված միջոցների արժեքի և շուկայական պայմանների վրա, սահմանվում են հաճախորդների վարկավորման և հաճախորդներից միջոցների ներգրավված սահմանային տոկոսադրույքները, ինչպես նաև ուղեցույցներ են տրվում Բանկի ներդրումային պորտֆելի կառավարման և ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառման վերաբերյալ:

Արտարժույթի փոխարժեքի տատանումների ռիսկը կառավարվում է առանձին արտարժույթների գծով բաց դիրքի և ընդհանուր բաց դիրքի սահմանային գումարների որոշմամբ:

Անհրաժեշտության դեպքում շուկայական ռիսկի ազդեցությունը հետազայում նվազեցվում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառմամբ:

Արտարժույթի ռիսկ

Բանկի ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքի վրա ազդեցություն են թողնում օգտագործվող արտարժույթի փոխարժեքի տատանումները: Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանաչափերն են որոշվում արտարժույթի (հիմնականում ԱՄՆ դոլար), մասնաճյուղերի և ընդհանուր Բանկի կտրվածքով: Այդ սահմանաչափերը համապատասխանում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված նվազագույն պահանջներին:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

	2004թ.			
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<u>Ակտիվներ</u>				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	5,997,106	1,283,367	135,653	7,416,126
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	550,215	5,033,325	162,658	5,746,198
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	5,239,434	13,305,976	-	18,545,410
Ներդրումներ արժեթղթերում	2,588,750	-	-	2,588,750
	14,375,505	19,622,668	298,311	34,296,484
<u>Պարտավորություններ</u>				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	1,000,485	649,947	3	1,650,435
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	10,895,697	18,972,129	197,366	30,065,192
	11,896,182	19,622,076	197,369	31,715,627
Զուտ դիրք	2,479,323	592	100,942	2,580,857

	2003թ.			
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<u>Ակտիվներ</u>				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	3,215,439	955,808	174,058	4,345,305
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	205,831	1,379,226	296,385	1,881,442
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	3,211,095	8,006,204	13,982	11,231,281
Ներդրումներ արժեթղթերում	1,711,377	-	-	1,711,377
	8,343,742	10,341,238	484,425	19,169,405
<u>Պարտավորություններ</u>				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	142,013	288,317	15,129	445,459
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	6,467,312	9,920,899	665,701	17,053,912
	6,609,325	10,209,216	680,830	17,499,371
Զուտ դիրք	1,734,417	132,022	(196,405)	1,670,034

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկում տեղաբաշխված ավանդների մարումների, ինչպես նաև ֆինանսական գործիքների գծով պարտավորությունների ժամանակին կատարելու համար բավարար միջոցների առկայության հետ: Իրացվելիության ռիսկը կառավարելու համար Բանկի կողմից օրական կտրվածքով վերահսկման են ենթարկվում հաճախորդների կողմից կատարվող բանկային գործառնությունների հետ կապված դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերը: Սա նույնպես ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման գործընթացի մի մասը:

Ստորև ներկայացվում է Բանկի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն:

	2004թ.									
	Մինչև 1 ամիս	1 - 3 ամիս	3 - 6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	5տարուց ավել	Մարման ժամկետ չունեցող	Ժամկետ- տանց	Ընդամենը	
Ակտիվներ										
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	7,416,126	-	-	-	-	-	-	-	-	7,416,126
Պահանջների բանկերի նկատմամբ	5,746,198	-	-	-	-	-	-	-	-	5,746,198
Հաճախորդների ն տրված վարկեր	1,749,915	4,214,755	3,062,343	6,813,105	2,655,377	-	-	49,915	18,545,410	
Ներդրումներ արժեթղթերում	1,107,541	128,991	49,106	461,508	808,104	21,245	12,255	-	2,588,750	
	16,019,780	4,343,746	3,111,449	7,274,613	3,463,481	21,245	12,255	49,915	34,296,484	
Պարտավորություններ										
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	1,650,435	-	-	-	-	-	-	-	1,650,435	
Պարտավորությունների հաճախորդների նկատմամբ	16,516,190	7,115,184	3,788,868	1,265,898	1,058,231	320,821	-	-	30,065,192	
	18,166,625	7,115,184	3,788,868	1,265,898	1,058,231	320,821	-	-	31,715,627	
Զուտ դիրք	(2,146,845)	(2,771,438)	(677,419)	6,008,715	2,405,250	(299,576)	12,255	49,915	2,580,857	
Կուտակային իրացվելիության ճեղքվածք	(2,146,845)	(4,918,283)	(5,595,702)	413,013	2,818,263	2,518,687	2,530,942	2,580,857		

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

2003թ.

	Մինչև 1 ամիս	1 - 3 ամիս	3 - 6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	5տարուց ավել	Մարման ժամկետ չունեցող	Ժամկետ- տանց	Ընդամենը
Ակտիվներ									
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	4,345,305	-	-	-	-	-	-	-	4,345,305
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	1,847,130	34,312	-	-	-	-	-	-	1,881,442
Հաճախորդներ ին տրված վարկեր	918,466	1,919,098	4,120,912	3,437,813	834,803	189	-	-	11,231,281
Ներդրումներ արժեթղթերում	39,463	623,534	459,612	276,979	298,842	-	12,947	-	1,711,377
	7,150,364	2,576,944	4,580,524	3,714,792	1,133,645	189	12,947	-	19,169,405
Պարտավորու- թյուններ									
Պարտավորու- թյուններ բանկերի նկատմամբ	434,852	10,607	-	-	-	-	-	-	445,459
Պարտավորու- թյուններ հաճախորդներ ի նկատմամբ	9,364,793	2,820,568	2,243,740	1,102,127	6	1,522,678	-	-	17,053,912
	9,799,645	2,831,175	2,243,740	1,102,127	6	1,522,678	-	-	17,499,371
Չուտ դիրք	(2,649,281)	(254,231)	2,336,784	2,612,665	1,133,639	(1,522,489)	12,947	-	1,670,034
Կուտակային իրացվելությա ն ճեղքվածք	(2,649,281)	(2,903,512)	(566,728)	2,045,937	3,179,576	1,657,087	1,670,034	1,670,034	

Երբեմն վարկերի պայմանները վերանայվում և վերափոխվում են, և փաստացի մարման ժամկետը կարող է գերազանցել պայմանագրային ժամկետը:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի փոփոխությունն ուղղակիորեն ազդում է Բանկի տոկոսային ռիսկի, ակտիվների ու պարտավորությունների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Այդ պատճառով, ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը թույլ է տալիս ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողներին վերլուծել Բանկի տոկոսային ռիսկը և հետևաբար ակնկալվող օգուտները կամ վնասները:

Ֆինանսական գործիքի համար ֆիքսված տոկոսադրույքի գործողության ժամկետը ցույց է տալիս նրա հետ կապված տոկոսադրույքի ռիսկի աստիճանը: Ելնելով ՀՀ բանկային համակարգի առանձնահատկությունից՝ ժամանակահատվածը, որի սահմաններում գործում է շուկայական տոկոսադրույքը, մոտավորապես համընկնում է ֆինանսական գործիքների գերակշռող մասի պայմանագրային ժամկետների հետ, ինչը ներկայացված է վերը նշված պայմանագրային ժամկետների խմբավորման աղյուսակներում:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար արդյունավետ միջին տոկոսադրույքը հետևյալն էր.

	2004թ.		2003թ.	
	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	1	-	3	-
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	4	-	10	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	18.1	20.3	20.1	19.9
Ներդրումներ արժեթղթերում	7.5	-	12.5	-
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	3.8	4	-	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	7.1	6.1	8.4	6.6

24. Կապիտալի համարժեքություն

Բանկի ռիսկով կշռված ակտիվների նկատմամբ ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը 31 դեկտեմբերի 2004թ. դրությամբ կազմել է 21.7%, ինչը գերազանցում է Բազելյան Համաձայնագրով սահմանված կապիտալի համարժեքության 8% սահմանաչափը:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից բանկերի համար սահմանված է ռիսկով կշռված ակտիվների նկատմամբ 12% ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ:

Բանկի ընդհանուր կապիտալի նորմատիվային մեծությունը 31 դեկտեմբերի 2004թ. դրությամբ կազմում է 5,150,690 հազար դրամ:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից 2005թ. հուլիսի 1-ից հետո սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ գումարով: